

DIGITÁLNÍ UČEBNÍ MATERIÁL

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0969
Název školy	Gymnázium Česká a Olympijských nadějí, České Budějovice, Česká 64
Název materiálu	VY_32_INOVACE_ZV_1_5E_SEK_14_TYPY_ZÁTĚŽOVÝCH_SITUA CÍ:_KONFLIKT
Autor	Mgr. Vlastimil Sekyrka
Tematický okruh	Základy společenských věd – Psychohygiena
Ročník	1. a KVINTA
Datum tvorby	3. 1. 2014
Anotace	Obsahem této prezentace je téma konfliktu. Konflikt je posledním typem zátěžových situací, který bude popsán. Pozornost bude věnována zejména intrapersonálnímu konfliktu a jeho patogennímu vlivu na psychiku. Studenti se seznámí i s typy konfliktů a modelovými příklady.
Metodický pokyn	Např.: prezentace je určena jako výklad do hodiny i jako materiál k samostudiu Možnosti využití: promítání, práce jednotlivců nebo dvojic u PC, vtištění pracovního listu.

Pokud není uvedeno jinak, použitý materiál je z vlastních zdrojů autora.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Typy zátěžových situací: IV. konflikt

Co je konflikt?

- střet dvou navzájem neslučitelných tendencí
- ty jsou přibližně stejně silné
- je to určitá varianta frustrace
- přirozená součást života
- závažné jsou vnitřní konflikty (viz níže)

Druhy konfliktu:

1.vnitřní (intrapersonální)

- odehrává se v jedinci
- subjekt se musí rozhodnout, když stojí před dvěma nebo více neslučitelnými tendencemi, pro jednu z těchto tendencí, cílů

Př: *Bajka o oslu, rozhoduje se mezi dvěma kupkami sena, nakonec pošel hlady.*

Druhy konfliktu:

2. vnější (interpersonální)

- střet zájmů, ambicí či postojů rolí, očekávání apod.
- dvě a více osoby či malé skupiny
- aspekty mezilidských vztahů

Pozn. *Hranice mezi vnitřním a vnějším konfliktem může splývat. (Spor s rodiči o něco, co je i mým vnitřním sporem.).*

Varianty vnitřního konfliktů:

- popisuje síly (posit./negativní), které se v něm uplatňují
- **rozlišujeme 4 typy**
- dle K. Lewina, soc. psycholog, USA

Varianty vnitřního konfliktů:

1. Konflikt apetence /přitažlivost/-apetence:

- subjekt se rozhoduje mezi dvěma objekty
- oba jsou stejně atraktivní
- doba výběru je nejdelší

Př: *Výběr ze dvou stejně atraktivních nápojů.*

Nebo: zmíněná bajka o oslu.

Varianty vnitřního konfliktů:

2. Konflikt averze /odpor/-averze:

- rozhodnutí pro jednu ze dvou nepříjemných alternativ („mezi dvěma zly“)
- rozhodují spíše emoce
- rozhodování bývá odsouváno
- volba obtížnější než v 1. případě

Př: *Splnění nepříjemného úkolu, nebo trest za jeho nesplnění.*

Varianty vnitřního konfliktů:

3. Konflikt apetence-averze:

- subjekt se má rozhodnout pro objekt, který je současně přitažlivý i odpudivý
- s. se obvykle rozhoduje pro náhradní cíl

Př: *Osoba fyzicky přitažlivá, ale povahově nesnesitelná.*

Varianty vnitřního konfliktů:

4. Dvojitý konflikt apetence-averze

- dvojitý konflikt kladných a negativních sil

Př: *Konflikt dívky, která má možnost uskutečnit první pohlavní styk. Prožívá touhu po sblížení a snahu vyhovět milenci, zároveň prožívá obavy: strach z neznámého a z otěhotnění.*

Kdo se jimi zabýval?

S. Freud

- konflikt principu slasti a p. reality

Př: konflikt sex. touhy po určitém člověku a společenské normy, která takový vztah z nějakého důvodu nepřipouští

E. H. Erikson

- každé vývojové období je konfliktem

Př: školní dítě: prožívá rozpor mezi potřebou výkonu a strachem ze selhání

Kdy je konflikt nebezpečný?

- přetrvávání vnitřního konfliktu
- pak je patogenním činitelem; neurotické syndromy
- obranné mechanismy (mohou selhávat)
- vytěsnění do nevědomí (zbavuje aktuální úzkosti a napětí, ale může narušovat psych.rovnováhu)

Cvičení:

- Navrhněte nějaké řešení u následujícího intrapsychického konfliktu:

Př: Žena žije s manželem a tchýní ve stejné domácnosti. Vztah s manželem je dobrý, s jeho matkou v důsledku neustálé kritiky neúnosný. Manžel na matce lpí, proto nic měnit nebude. Manželka prožívá silný vnitřní konflikt potřeby udržet manželství a potřeby opustit nesnesitelné prostředí.

Zdroje:

- ČÁP, Jan, MAREŠ, Jiří. Psychologie pro učitele. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-463-X
- DOLEŽALOVÁ, Ladislava, VLKOVÁ, Marie. Občanský a společenskovední základ. 1. vyd. Kralice na Hané: Computer Media, s. r. o., 2010. ISBN 978-80-7402-060-5
- FÜRST, Maria. psychologie. Olomouc: Votobia, 1997. ISBN 80-7198-199-0
- KOL.AUTORŮ: Občanský a společenskovední základ. 1. vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2009. ISBN 978-80-251-2631-8
- KOL.AUTORŮ: Odmaturuj ze společenských věd. 1. vyd. Brno: Didaktis spol. s. r. o., 2008. ISBN 978-80-7358-122-0
- NAKONEČNÝ, Milan. Lexikon psychologie. Praha: Vodnář, 2013. ISBN 978-7439-056-2
- VÁGNEROVÁ, Marie. Psychopatologie pro pomáhající profese. 3. vyd. Praha: Portál, s. r. o., 1999. ISBN 80-7178-678-0